

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Svmma Casvvm
Conscientiæ, Sive De Instrvctione Sacerdotvm Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

3. De Episcopo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

am mutare: quod solum veritatem habet cum necessitas non
nget virum. Interueniente necessitate, ut vir locum mutet,
cedo, etiam stante pacto, teneri.

De Episcopo.

C A P V T III.

Secundum locum inter patres tenent hi, qui in dignitate Ecclesiastica sunt constituti. Horum autem primi sunt Episcopi, de quibus aliquid dicendum est. Episcopus, nomine est Graecum; idem Latine significat, quod speculator superintendens: est enim officium eius, attendere gregi, & hominibus, qui sub eo sunt; studere spirituali eorum salutis. Multa sunt in quibus peccare contingit erga Episcopatum, quae ad quatuor capita redigi possunt. Quædam enim committuntur ante Episcopatus collationem, quædam in collatione ipsa, quædam ante consecrationem & post consecrationem quædam, postquam iam Episcopus consecratus est.

Ante collationem Episcopatus homo duplicitate peccare potest in appetendo & procurando Episcopatum. In declaratione peccatorum, que in hoc appetendo committi possunt, adiutare tria in Episcopatu posse considerari. Primum est ipsius officium, in quod omnia ordinantur, hoc autem est antecedere, & prodesse yniuerso gregi. Alterum est ipsa prælatura & gradus, qui est perfectior monachatu, vide S. Tho. 2.2. q. 185. & q. 1 cap. qui Episcopatum. Tertium est, redditus temporalis, & honor, qui Episcopo exhibentur.

Sunt igitur istæ regulæ.

Prima est. Qui existens indignus Episcopatu, & insufficiens appetitu (appetitu deliberato) ipsum habere, nec cogitat se dignum exhibere, mortaliter peccat, quia appetit id, quod habere mortale est. Idem dicendum de quocumq; beneficio & dignitate Ecclesiastica.

Secunda. Quamvis se dignum probabiliter credat, si tamen appetit Episcopatum, ita ut paratus sit, si posset, etiam via iniusta, & per peccari mortalis commissionem habere, mortaliter peccat, hoc etiam de alijs dicendum est.

Tertia. Qui appetit Episcopatum (quamvis dignus) propter redditus temporales, tamquam finem, mortaliter peccat, secundum Sylva verb. Episcopus. §. 4. quia est cupiditas pericu-

losa,

Iosa, & bono communī repugnans. Dixi tamen tamquam finem, quia moueri ad appetendum Episcopatum à resūndis, non est mortale, dum non faciat homo ipso finem; si quis potest licet moueri ad amandum Deum à resūndis, quam sperat, licet non amet propter eam ut finem.

Quarta. Idem est dicendum de eo, qui Episcopatum propter honores appetit ut finem: est enim ambitio nimis bono communī repugnans, ut tenet idem Sylu.

Quinta. Qui appetit Episcopatum propter gradum prae-
puè, peccat, ut dicit S. Tho. 2. q. 185. ar. i. peccato prælump-
tis, quia cum sit altus status, & perfectionis, prælumpsum
est, hominem appetere talum gradum: licet lictum elicer-
tere, ut Deus ei tantam perfectionem daret, ut tali gradus
nus esset. Illo tamen modo appetere, credo non esse mora-
sed veniale; quia non inest tanta peruersio, quanta est in app-
etu propter honores & redditus.

Sexta. Qui appetit Episcopatum propter officium, nō
profit, ex se quidem non peccat, quia licet potest id aliqui-
do fieri; tamen peccatum est, nisi fiat cum necessitate, pura-
quando non est, qui dignè Episcopatum talem habeat, vel cu-
reuelatione aliqua, vel Spiritus sancti inspiratione. Hoc S.
Thom. loco allegato: & ratio est, quia illud, prodicatio et
coniunctum cum præesse, quod est difficile, vnde videatur
præsumptio tale appetere officium. Puto tamen, quod, quo-
lum propter utilitatem aliorum moueretur ad desiderandum
non peccaret, licet periculorum sit, quia facile moueti potest
appetitus præsidendi & honorandi ab alijs. Hæc sunt circa
appetitum, nec est ista doctrina contra illud, ad Timoth. 3. que
Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: nam Paulus non de-
cit, benè desiderare semper, qui Episcopatum desiderat, sed
num opus desiderare; quod statim explicat, narrans perfectio-
nem Episcopi. Potest autem bonum non benè aliquando de-
siderari in procurando Episcopatum, & committi poten-
ceatum. Sylu. verb. Episcopus, putat in quocumq; casu, etiam
in necessitate, peccatum esse procurare; sed ego non credo quod
licet enim licere, cum necessitas urget: in quo casu dicit S. Tho.
licitum esse appetere. His modis contingit peccate ante Epis-
copatus collationem.

In ipsa collatione tripliciter potest esse peccatum.
Primò, si, cum ineptus sit, Episcopatum recipit. Verbi gra-
tia: si ignorans sit: si peccator est publicus, nec seemend re-

stendit: si inutilis & ineptus gubernationi; non enim potest
reipere, quod non potest retinere.

Secundò ex parte ipsius collationis, si per simoniam sit, si
per intrusionem, si per fraudem: est autem fraus, dissimulare
id, quod exprimendum est, quia necessarium est in Episcopatu.
Hæc autem habentur in Concil. Trid. sess. 22. cap. 2. de re-
formatione: est necessaria ætas, vita bona, ordo sacer, ad mi-
nus subdiaconatus per sex menses ante suscepitus, & doctrina:
hæc autem debet esse notabilis, ut sit doct̄or, vel licentiatus
in Theologia, vel in iure Canonico, ab uniuersitate aliqua
meritus approbatus, aut à tali uniuersitate testimonium hu-
ius doctrinæ habens. Qui autem aliquid horum singit, peccat
graunter.

Tertiò, etiam contingit peccatum in recusando finaliter
Episcopatum. Cum enim ex obedientia Papa obligat ali-
quem, ut suscipiat Episcopatum, non potest absque peccato fi-
naliter recusare, sed debet acceptare: & si habet impedimen-
tum, quod ipsemet potest auferre, ut si peccator est, tenetur
auferre, ut dicit S. Thom. loco citato: si autem est impedi-
mentum, quod Papa potest, debet manifestare: si neuter po-
tent auferre, putat, quia est ignatus vel inutilis, prorsus non
debet acceptare, nec hoc licet potest Papa præcipere. Te-
netur etiam acceptare, cum necessitas urget boni Episcopi,
quamvis sine præcepto ei offeratur: hæc autem sunt in colla-
tione.

Post collationem vero, ad unum obligatur Episcopus, ex
Concil. Trid. sess. 23. c. 2. de reformatione, ut intra tres men-
ses proximos suscipiat consecrationem, quam nisi suscepereit,
omnes redditus pro rata illius temporis restituere tenetur.
Quod si intra tres alios non suscepereit, ipso iure sit Episcopa-
uphiatus. Hic tamen non credo obligari Episcopum ad
tonale, nisi contemptus ad sit, sed ad solam poenam. Si quis
men multo tempore consecrationem non suscipiat, cum
sit, non excusat a mortali, cum suscipiat redditus, non
exercens officium, pro quo ipsis dantur. Hic canon
comprehendit etiam Cardinales
Episcopos.